

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 67.

Sreda 22. avgusta 1928.

Leto III.

Pomen mednarodnega socialističnega kongresa v Bruslju.

Od 5. do 11. avgusta se je vršil v Bruslju tretji socialistični mednarodni kongres. Radi bi objavili ves potek kongresa, toda pretesni prostor v listu nam tega ne dopušta. Objavili bomo le nekaj važnejših govorov poglavoma in resolucije.

Da pa bodo sodrugi imeli vsaj nekaj pregleda o poteku kongresa, podajamo tukaj po »Arbeiter-Zeitung« v posnetku glavni efekt kongresa.

V soboto, dne 11. avg., je bil zaključen v veliki dvorani bruseljskega ljudskega doma strankin zbor, na katerem so zastopniki socialističnih strank vseh dežel razpravljali o smernicah socialistične svetovne politike in preresetali vse probleme današnje dobe s stališča socializma. Težko si je ustvariti sliko vseh mnogovrstnih problemov, ki jih je bilo rešiti v enem tednu. Med obravnavami, ko so bile izvoljene posamezne komisije, je bilo opaziti pogostoma prav različna naziranja z ozirom na razvoj v posameznih deželah. Različne stopnje razvoja v posameznih deželah povzročajo tudi v posameznih deželah posebno taktiko, posebne potrebe in je bilo treba izredne volje in duhovitosti, da se je moglo v polni meri vpoštevati vse razmere in potrebe v mednarodni socialistični svetovni politiki. Bile pa so težkoče venotdarle trenutni navidezni pojav. Socialistična delavska internacionala je namreč postala tako mogočna in z živim življenjem prepojena korporacija, v kateri se zrcalijo kakor v goršču različni politični, socialni in gospodarski problemi sveta, da izkristaliziranje vsega bistvenega in skupnega ne gre brez velikih duhovnih naporov. Končno pa se je posrečilo na kongresu, napraviti soglasje v vseh bistvenih vprašanih socialistične svetovne politike, in pokazalo se bo v bodočnosti, da je Bruselj v marsičem uvedel novo perijodo socialistične politike, ki je pomembna za ves svet.

Zasluga za to rodovitno a težko delo, za organizatorično pripravo kongresa, gre belgijskim sodrugom na eni strani, tajništvu socialistične delavske internacionala na drugi strani. Možem, ki so s svojo veliko vdanostjo za stvar, s svojim delom pripomogli k uspehom kongresa: Vanderveldu, tajniku belgijske stranke, Van Roosbroecku in sodrugu Fricu Adlerju gre hvala in priznanje vseh strank socialistične internacionala.

Predvsem lahko ugotovimo važno dejstvo, da vlada v socialistični internacionali v vseh odločilnih vprašanih svetovne politike edinstvo, ki ga pred par leti še ni bilo. Ne smemo pozabiti, da je socialistična delavska internacionala v sedanji obliki nastala šele pred petindvajsetimi leti, da je takrat nosila še znake razcepljenosti, ki so jo spremljale kot boleča dedščina. Od takrat se je pa izvršil v njej neprecenljivi proces poenostavljenosti mišljenja. V vseh vprašanih se je doseglo enotno stališče kongresa, vsi sklepi so bili napravljani soglasno. Površnemu opazovalcu bi se zdelo to postranskega pomena. Če pa si predočimo, da so se francoski in nemški socialisti glede vprašanja razorožitve popolnoma zedinili, da je britska delavska stranka zavzela v kolonialnem vprašanju isto

stališče kakor socialisti v kolonialnih deželah sami, ali socialisti dežel, ki nimajo kolonij, potem priča to o ogromnem duhovnem delu, pa tudi velik zgodovinski napredek pomeni to. Seveda je enotno socialistično mišljenje v mnogem posledica po vsem svetu enako se razvijajočega sistema. Toda to edinstveno socialistično mišljenje je postalo mogoče le, ker so se socialistične stranke odrekle vsakršnemu duhovnemu vplivu meščanskega sveta ter so si postavile proti meščanski sedanjosti cilj socialistične bodočnosti, za katero se hočejo boriti.

Več let že opažamo, kako vlade kapitalističnega razreda uganjajo komedijo z razorožitvijo, kako vse govore o razorožitvi in odpravi vojne, v resnici se pa neprestano oborožujejo in pripravljajo nove vojne. Tej zločinski igri nasproti je bil napravljen v Bruslju jasen, do podrobnosti premišljen mirovni načrt. Velik napredek je v tem, da se je kongres izrekel, da je dolžnost borbe proti vsaki vladi, ki bi se ne hotela, preden prične vojno, poslužiti vseh mednarodnih pomočkov za sporazumevanje in razsodišča. S tem je odrezana možnost, da bi se vlade izgovarjale, kakor leta 1914, z »obrambno vojno«, ki je socializmu prizadejala tako ogromno škodo. Pomenljiv je bil trenutek, ko je desničarski francoski poslanec Renaudel izjavil: Proti vsaki vladi, ki ob mednarodnih konfliktih ne pokliče razsodišča, nego prične vojno, je insurekcija sveta pravica in največja dolžnost naroda. Tako se dviga proti vojni volji imperijalističnih vlad volja delavskega razreda; vojno, če že mora biti, bo izpremeniti v meščansko vojno, ter namenoma pričeto vojno porabiti za strmoglavljenje vojnorazporejenih vlad in za njimi stoječih kapitalističnih razredov. Pa tudi sicer pomeni zavzeto stališče proti militarizmu in oboroževanju pomemben napredek. Nikdar se še ni s tako jasnostjo povdarilo, da so organizirane množice v stanu voditi boj proti vojni in podpreti protivojno stremenje ter mir zagotoviti. Ni malenkost, če sta za mir nastopili socialistični stranki dveh najmočnejših militarističnih držav Francije in Britanije, in sicer z vso odločnostjo. Klic svoje sile, da zločino orožje! bo slišal ves svet.

Drug važen dogodek na kongresu je, da je socialistična delavska internacionala z vso jasnostjo ugotovila, da boj za izpremembo družabnega reda ni evropska zadeva, nego se mora ta boj voditi le kot svetovno gibanje. Razširitvi kapitalistične proizvodnje na ves svet se mora tik za kapitalizmom širiti tudi socialistična politika. Socialistična internacionala prav dobro ve, da se nahajamo še-le ob pričetku tega velikega dela, ali ona si je na belgijskem kongresu za ta svetovni boj izdelala orožje. Predvsem je bil govor Otona Bauera, ki je prepričevalno in jasno izrekel, da ima ta svetovna politika delavskega razreda izvršiti dve nalogi. Vso moč internacionala porabiti, da odvrne amerikalno delavstvo iz duševne odvisnosti amerikalnih kapitalistov in ga pritegne k svetovni vojski socialističnega proletarijata. Drugič, vzbujačo se narode daljn, vzhoda, narode v kolonialnem in njih polagoma

naraščajoči proletarijat združiti s socialistično delavsko internacionalo s tem, da jim pokaže pot osvobodjenja, ji sporoči izkušnje evropskega delavskega razreda, in zlasti vodi boj proti njihovim sovražnikom, imperijalističnim vladam in razredom. Za mednarodni proletarijat so prav posebno važne resolucije o kolonialnem vprašanju, ki prvič določajo izvenevropsko socialistično politiko in so zgodovinski dokument največjega pomena. Po vsem svetu, v vseh jezikih azijskih, afriških in drugih narodov, naj zvedo in spoznajo zatirani narodi socialistični nauk, ki jim prinese tolažbo in pouk, kako naj se bore za svobodo in svoje pravice. In pride čas, ko bodo ti dokumenti, ko bodo besede in dejanja zavajala svobodo narodom. Vse to povdarja tudi manifest, ki ga je izdal kongres proletarcem vsega sveta. To ni tuja utopija, nego čin, ki označuje na podlagi izkušnje pravo pot realističnega marksizma, kakršnega najpomembnejši zastopnik je Oton Bauer.

Ta porast socialistične delavske internacionala do svetovnopolitične velesile, spoznanje in izrek, da je usoda proletarijata vsega sveta v tesni zvezi, pa kongresa ni spravila s tira na pota fantazij in bajk; ni ga vabila, da bi precenjeval moči socializma, ker ve, da bo treba potom temeljitih razprav dela ter posvetovanj voditi boj za socializem in v smislu marksizma sporazumno uravnavati taktiko in svoje boje. Delavski razred se mora zavedati z ozirom na svoje svete izpreminjajoče naloge, ki ga čakajo, da skuša že danes osvojiti vsako pozicijo oblasti, opravljati praktično delo in se pripravljati s tem, da izrabi vse možnosti uveljavljanja demokracije in nudi potom nje praktično in moralno pomoč delavcem v deželah, ki nimajo demokracije. Boj proti vsem oblikam protirevolucije, solidarnost z žrtvami belega terorja v fašističnih deželah so trenutno najvažnejše naloge, in ni bil slučaj, da so na kongresu govorili de Brouckere, Turati, Dan in Kunfi za one, ki zdihujejo v jecah ali pa so žrtvovali življenje v boju za svobodo delavskega razreda.

Vse te velike in različne naloge socialistične delavske internacionala se pa dajo uresničiti le, ako se uresniči enotnost delavskega razreda vsega sveta, predvsem, če se preмага cepljenje proletarijata po boljsevizmu. Zato je kongres izrekel iskren apel na ruski proletarijat, izrekel takrat, ko je komunistična internacionala na svojem kongresu sklepala o novih bojih proti socialni demokraciji. Socialistična internacionala je v duhu marksizma pozvala proletarijat k edinstvu, kar je edino prav, ker ustvarja s tem enotno fronto proletarijata. Smernice, ki ji je dal bruseljski kongres, so pot proletarske solidarnosti v boju za zmago socializma.

Hendersonov otvoritveni govor.

(1. nadaljevanje.)

Predsednik izvršnega odbora Henderson je otvoril kongres z naslednjim uvodnim referatom:

Sodrugi, sodružice! Skoraj je minulo štirideset let, ko se je vršil v Bruslju mednarodni kongres. Takrat, leta 1891, je bilo gibanje povsod v povojih. Če primerjamo takratni kongres z današnjim, spoznamo, kako izredno je delavsko gibanje po vsem svetu napredovalo. Ta razvoj bomo najbolje spoznali, če ga primerjamo z življenjem Kongresa socialistične internacionala.

njem moža, ki se je takrat kot mlad delegat majhne stranke udeležil tistega kongresa in bo danes kot voditelj, kot »patron« vojske, ki šteje 600.000 organiziranih delavcev te dežele (Belgije) govoril za menoj. In enako kakor Emila Vandervelda (odobravanje), pozdravljamo Edvarda Anseeleja, Kamila Huysmausa, Luja Bertranda in druge, ki so posvetili svoje moči internacionali, ko je bil nje sedež v Bruslju in smo jim za njih delo dolžni najiskrenejšo zahvalo; tem slovitim predbojnikom belgijskega delavskega razreda. (Živahno odobravanje.)

Kakšen duh vlada v belgijskem gibanju, smo se globoko prepričali pred enim letom, ko smo v tem domu odkrivali spomenik Matteottiju, mučeniku internacionala. Tembolj se veselimo, da smo se sešli ravno v tem domu, ki je posvečen internacionalizmu, ki je središče boja proti vsakršni obliki reakcije in obenem dom naraščajočega stremjenja, da se napravi konec kapitalističnemu izkoriščanju in povede delavce k miru in svobodi.

Socialistična delavska internacionala se oziira danes na prvo petletnico svojega delovanja. Velike težkoče, ki smo jih imeli ob ustanovitvenem kongresu v Hamburgu, so premagane, večinoma že tudi pozabljene. V triletni dobi po našem kongresu v Marselju se je naša organizacija stalno jačala. (Odobranje.)

Če je delavski razred ob hamburškem kongresu še močno dvomil, kakšno obliko naj ima mednarodno bojno orodje za osvobodjenje, danes z vso gotovostjo ve, da **more sloneti internacionala le na pravici samoodločevanja delavskega razreda**, ki svojo organizacijo enako kakor v posameznih deželah tudi kot svetovno organizacijo naslanja na demokratično enakopravnost vseh svojih članic. Napredovali ne bomo po ukazih voditeljev, ne po zvličavnih naukih, ki naj bi jih slepo verovali, nego le z neumornim delom v naši organizaciji in na nje problemu. (Odobranje.)

Če si ogledate dnevni red našega kongresa, opazite jasno napredek, ki smo ga napravili v petih letih. Dočim smo morali na prejšnjih kongresih graditi svojo lastno organizacijo in smo bili popolnoma zapostavljeni z nujnimi dnevnimi problemi, se moremo danes lotiti dalekosežnega konstruktivnega programa za svoje delovanje. Seveda bomo imeli pri tej svoji nalogi premagati velike težkoče in bodoči kongresi naše internacionala se ne bodo bavili samo s problemi, ki jih obravnavamo tokrat, marveč se bodo norali posvetovati še o drugih enako važnih problemih. Ali, ko pričnemo obravnavati problem, težak in mnogostranski, kakor je vprašanje kolonij, in ga postavljamo kot težkoče naših razprav, dokazujemo, da se zavedamo, da moremo priti do pravih skupnih smernic delavstva vseh dežel po težkem in vztrajnem delu.

Slišali bomo več referatov o gospodarskem položaju povojne dobe in gospodarski politiki delavskega razreda. V vseh takih vprašanih smo vedno najiskrenejše sodelovali v soglasju z internacionalo Zveze strokovnih organizacij v Amsterdamu, in ugotoviti moremo, da je to sodelovanje obeh mednarodnih organizacij proletarijata v teh petih letih ob medsebojnem spoštovanju svoje avtonomije bilo vedno bolj iskreno in uspešno.

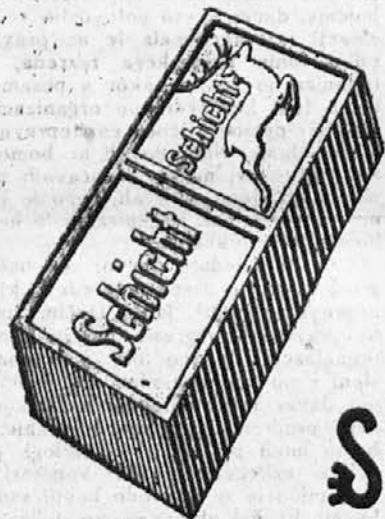
Med gospodarskimi problemi je predvsem zakonita določitev osemurnega delavnika, za katerega se mora boriti enako politično kakor strokovno delavsko gibanje. Glavna ovira, da se izvede konkludna, ki so jo dale vlade po vojni, je sedaj konservativna vlada Anglije. Naša dolžnost je, da glasno povemo, da smatramo neratificiranje vašingtonskih konvencij kot prelom dane besede in goljufijo nad delavskim razredom. (Gromovito odobravanje.)

V mnogih deželah so se vršile letos volilne borbe in se bodo vršile prihodnje leto. Na Poljskem, v Franciji in Nemčiji so naši internacionalni priključene stranke dosegle velike uspehe. Na Poljskem se je povečalo število glasov od zadnjih volitev za pol milijona; v Franciji, ki je politično tako razcepljena, je naša stranka najmočnejša in je dobila 1.700.000 glasov. V Nemčiji je bil volilni uspeh socialne demokracije tako velik, da so morali naši sodrugi prevzeti odgovornost za sestavo vlade. V deželi, iz katere prihajam jaz, in v deželi, v kateri se nahajamo danes, se bodo vršile volitve šele prihodnje leto. Nadejamo se, da bodo volitve, enako onim na Švedskem, Nizozemskem in v Švici, kjer se bodo v kratkem vršile, pokazale odločen korak na levo, česar se že danes veselimo.

Ta stanovitni in zanesljivi dvig delavskega razreda, ki, če bo znal preprečiti svoje lastno cepljenje, mora postati končno nepremagljiva moč napram zastopnikom kapitalizma, je eden predpogojev, na katerega naslanjamo svojo sodbo o svetovnopolitičnem položaju in politiki. (Živahno odobravanje.) (Konec prihodnjic.)

Lepa Hrvatica

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Diktatura tudi v socialnem zavarovanju.

Socialno zavarovanje po novem zakonu z dne 15. maja 1922 obstoji že nad šest let in še vedno niso bile izvedene zakonite volitve v ta zavod. Minister za socialno politiko imenuje upravo na predlog svoje stranke in legislativno določene uprave ni treba. Ko je postal minister socialne politike dr. Gosar, je zamenjal ravnateljstvo okrožnega urada v Ljubljani, v katero je po krivičnem razmerju imenoval svoje pristaše, ne da bi bogve kaj upošteval predloge pristojnih korporacij.

Sedaj pa čitamo, da je klerikalni Hrvat dr. Barič, ki je novi minister socialne politike, zamenjal vseh pet slovenskih zastopnikov v upravi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Doslej so bili v upravi Osrednjega urada Franchetti, Šuklje, Lovšin, sodrug Čobal in Blaž Korošec. Sedanji minister socialne politike pa je imenoval namesto teh Remca, dr. Ahačiča, Mih. Kreka, Jos. Gostinčarja in G. Jesiha, ne da bi si dal predložiti od pristojnih strokovnih korporacij tozadevne predloge, kakor predpisuje izvršilna naredba in pa običaj demokracije.

Razumemo, da stranki, ki pride slučajno do moči, rad zraste prevelik apetit po oblasti, toda tako velik apetit, da se zaradi njega odzame socialističnemu pokretu v Sloveniji edini mandat pri osrednjem uradu in da se vrhutega pristojnih korporacij ob imenovanju članov uprave niti ne zaslisi, to je pa že krokodilski apetit, ki pomeni ignoriranje zakonito pri-

znanih korporacij Delavske zbornice in Trgovske in obrtne zbornice, ki imata zakonito pravico predlagati ob takih imenovanjih primerne kandidate.

S tem imenovanjem je absolutno žaljen čut demokracije že s preziranjem zakonite poti, obenem pa tudi z ozirom na to, ker imenovanje ne odgovarja razmerju organizacijskih moči. Nobene moralne pravice nimajo klerikalci, čeprav sede v vladi, tako ostantativno delati krivico delavstvu s svojim — diktatom.

Tak hegemonizem izziva maščevanje samoobsebi, in če pride, takrat naj se krivci zavedajo, da, kdor kliče vruga, ga prikljče.

Nosilec in interesent na delavskem zavarovanju je delavstvo, ki želi, da se zavarovanje izpopolni. Že dr. Gosar je imenoval v upravo ljubljanskega okrožnega urada nekaj ljudi, ki hočejo zavarovanje poslabšati. Isto je storil sedaj dr. Barič, zakaj, med imenovanji so ljudje, ki ne morejo imeti zmisla za to ustanovo.

Delavstvo opozarjamo na to dejstvo, ker je postalo socialno zavarovanje in tudi druge socialnopolitične ustanove objekt politične spekulacije enkrat te, enkrat one stranke.

Kdaj se bo delavstvo dvignilo proti takim diktatom? Kdaj bo delavstvo odločno zahtevalo in izvajalo upravo v svojih lastnih zavodih?

Čas je za to! Obenem, ko izražamo protest proti kršitvi avtonomije, zahtevamo takojšen razpis volitev.

Dnevne novice.

Zanjko za dr. Korošca plejejo. Račičevo dejanje v narodni skupščini je spravilo celo osorno radikalno buržuazijo nekoliko iz ravnovesja. Neka poparjenost je zavlada v Beogradu in sentimentalnost. Sedaj je umrl še Radić. Tudi ta dogodek jim je delal skrb, češ, to so resni dogodki, ki utegnejo naprtiti Beogradu vsaj moralno odgovornost. Pod vtisom teh dogodkov in iz oportunitete so se omehčala srca radikalne buržuazije in da odvrne od sebe sum, da je nespravljava, je pričela ubirati povsem nove strune. Že neverjetno vneto že zagovarja danes sporazum z opozicijo, s Hrvati. Izredna sprajljivost in uvidevnost za zahteve opozicije (do gotove meje) sta postali bistvo najnovejših politike, ki čuti, da ljubezen med Samostojnimi demokrati in Hrvatsko kmetiško stranko ni prav trdna. Radikalni absolutno že računajo s tem, da pridobijo Hrvate in da jim bo mogoče ohraniti hegemonijo v državi s pomočjo njih in brez slovenskih klerikalcev, ki se tudi njim končno zde vendarle preveč požrešni. Tako

se spleta zanjka okoli sedanjega ministrskega predsednika, ker mu radikalni ne zaupajo in ker je premalo hvalen zaveznik. In ko se radikalni konsolidirajo in ogledajo po zaveznikih, bodo dali slovo sedanji vladi, potem pa kmalu pridejo nove volitve v narodno skupščino. — Toda volitve so nujne, ker je že dovolj absolutizma!

V ravnateljstvu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bil do sedaj kot edini zastopnik slovenskega delavstva s. Melhijor Čobal. Te dni je bil pa po intervencijah klerikalcev razrešen svoje dolžnosti in so bili imenovani na njegovo mesto klerikalci. Kot zastopnike delodajalcev imamo sedaj v SUZORU gg. VI. Remca, dr. K. Ahačiča, oba klerikalna tovarnarja, kot zastopnika delavcev (?) pa gg. Jos. Gostinčarja in Miho Kreka, predsednika OUZD v Ljubljani. Poleg zvrhane mere krivic, prizadejanih socialističnemu delavstvu od klerikalcev, se je pridružila sedaj še ta, da so ga oropali edinega zastopnika v Osrednjem uradu. K tej stvari se bomo še povrnili.

Ministri — srbski industrijalci. Tudi v Srbiji imajo nekaj industrije, ki je pa v rokah važnejših politikov. V teh obratih je celo obrtno nadzorništvo brez moči, čeprav se kršijo delavske varstvene določbe. Ta-

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

41

(Dalje prihodnjič.)

Iz dvorane se je čul krik. Vadili so igro. Ko so vstopili in jih je zagledal režiser, tisti železniški uradnik, je takoj skočil z odra. »Dober večer. Lepo, da ste prišli. Sicer malo pozno!«

»Ampak vendar!« je pristavila Tilka. »Pripekljali smo celo enega gospoda s seboj. Gospod Vuk — gospod Kovač. Kratko ju je predstavila. »Me veseli.« Kovač je bil absolutno gimnazije. Med vojno je bil poročnik in v Jugoslaviji se je kot podporučnik boril na koroški fronti. Doma so ga namenili za bogoslovje, toda vojna ga je pokvarila. Ko je slekel vojaško suknjo, je sicer vstopil v bogoslovje, po pol letu pa je popihal. Ni vzdržal. Da lahko živi, je vstopil k železnici. Na tistem je imel gledališke ambicije. Upal je, da postane še igralec. Lažje, kratkočasneje bi se dalo živeti. . . . S profesorjem Klincem se je skregal in skušal je ustanoviti svoboden ljudski oder, kjer bi bila prosta pot za njegove načrte. Bil je sicer odločen pristaš SLS, vendar kot bivši oficir se ni pustil kar tako komandirati. Zato se je sprl z gospodom dr. Klincem, ki je bil konservativen, starokopiten predsednik Orla, da ni dovolil uprizoriti Halbejeve »Mladosti«, kjer pisatelj nič kaj laskavo ne pokaže vaškega kaplana. Čutil je ost proti sebi. Take drame so proti duhovščini, proti javni morali in pohujšujejo ljudi. . . .

Dvorana ni bila velika. Strop stisnjen, pod pokvarjen, stene zmedle. V levem kotu poleg omar, kjer so bile spravljene knjige in note, je visela podoba dr. J. Ev. Kreka. Na desni, ravno njemu nasproti, je visel Anton Martin Slomšek. To je bila vsa dekoracija. V oglu, samotni in zaprašen je visel Kristus na križu. Videlo se je, da je dvorana že precej zapuščena in stara. Na odru so vadili neko ljudsko igro, s katero so hoteli zadnjič nastopiti pod okriljem Orla. Hvalila je božjo previdnost, cerkveno gospodo in bogaboječnost.

Režiser je takoj povedal, da so sestanek preložili, ker ni bilo pravočasno javljeno vsem tistim, ki pridejo pri ustanovitvi novega društva v poštov. »Nič ne de. Pa postanemo malo pri vaji.« je dejala Tilka. Vuku je razložil, da bo novo društvo strogo nepolitično, ki se bo pečalo samo z dramatično umetnostjo. Vsakdo, ki bo imel veselje, požrtvovalnost, brez razlike političnega prepričanja, bo lahko sodeloval.

»Upute v uspeh?«

»Upam. Verujem.«

Kovač je govoril kratko, samozavestno. Imel je veliko političnega, diplomatičnega daru, kakor se je izkazalo pozneje, ko je moral opraviti veliko intervencij radi novega društva pri raznih mero-dajnih mestih.

V sobi se ni kurilo. Vsi so bili v površnikih. Za kurivo ni bilo denarja. Onim, ki so vadili na odru, ni bilo mraz, ker so se morali naglo gibati. Sicer jih je Kovač tiral nazaj. Vmes, ko sta se pogovarjala z Leonom, je tudi nadzoroval oder. Leo je večino udejstvujočih se poznal. Po večini so bili iz dramatične šole, ki se je lani zaključila. Dala jim

je precej. Nastopali so sigurno in samozavestno. Ko je Kovač odšel na oder, ker je igranje obtičalo, je stopil Leo k Sonji. Sedla je v prvo vrsto, odpela kožušček in plašč, da se je zasvetila živordeča bluza.

»O, gospodična, vi pa ste vsa rdeča . . .« Tako je prisedel.

»Ali vam ugaja?«

»Nisem rekel radi tega in sploh ne delam poklonov. Ženskam najmanj . . .«

»Ali hočete biti zbadljivi?«

»Ne. Govorim resnico. Ženskam ni mogoče ustreči. Preveč zahtevajo od človeka. Kavalirstva, to se pravi . . . lepih, lažljivih besedi . . .« Leo sam ni vedel, zakaj tako govori. Kar tako mu je prišlo iz ust. »Mislim, da so jih moški napravili take. Sami ste krivi, če smo se navadile vašega krasnoslovljenja . . .« — »Našega? Gospodična, vi govorite v drugi osebi?« »Da! Haha!« Leo je bil v zadregi. »Oprostite, gospodična, ne vem, kako bi odgovoril. Tako čuden pogovor vodiva. Ali bi ne govorila mogoče naravnost in odkritosrčno, brez zavijanja . . .« Pri zadnjih besedah, kakor da mu je zastala sapa. Hušnil je mimo njega spomin na Binico. Tudi zakotna ulica se je za trenutek oglašila. Takrat so se srečale njune oči.

»Gospodična . . . vi imate črne oči kot . . . ciganka! Zareče . . . žive . . .«

»Pravijo!« Malomarno. In se je smejala.

»Oprostite, zakaj se smejete? Ali sem tako smešen?«

»Nikakor. Ampak . . . nekam nerodni ste. Haha . . .« Leo je zardel kot kuhan rak. Sonja se je glasno zasmejala.

ko je glavni delničar tovarne v Paračinu dr. Lazar Marković. V njegovi tovarni se dela po 14 ur na dan. Zaposlujejo se celo otroci od 12 let. Marković je poslanec, je bil minister in še bo. — Poslanec, bivši in bodoči minister Živojin Rajfajlovič je član tovarne v Leskovcu, kjer delajo delavci 15 ur na dan. — Kosta Timotijević, poslanec, bivši in bodoči predsednik vlade, je delničar tovarne v Smederevu, kjer se gazijo predpisi zakona o zaščiti delavcev in obrtnem nadzorništvu. — Pri gradbi železniške proge Kraljevo—Raška se plačuje delavstvo najslabše. Državni organi se ne zavzamejo za delavce, čeprav bi se po pogodbi morali, ali tega ne store, ker je glavni podjetnik bivši in bodoči minister Miloš Savčić. — Seveda, potem je stvar jasna: kaj bi še pojasnjevali vzroke socialnega položaja in razpravljali o mišljenju — velike gospode.

Demonstracije proti nettunskim konvencijam v Dalmaciji. Italijanske trdnje v Dalmaciji so odpovedale delo jugoslovanskim delavcem. Zato je nastalo razburjenje in demonstracije, ki jih vlada zabranjuje. Dalmatinci so zaradi tega organizirali posebno akcijo in odredili, da ne sme noben jugoslovanski državljani italijanskih ladij v naših pristaniščih nakladati ali razkladati. Italija je zaradi dogodkov v Dalmaciji poslala v Beograd protestno noto, na katero sestavlja vlada odgovor.

Demokratski listi pripovedujejo, da vlada v Beogradu nujno išče posojilo v inozemstvu, ker nima denarja. Davčni dohodki so baje letos silno zaostali pod proračunsko postavko, zato se je porabilo za tekoče stroške 12 milijonov ameriškega posojila, ki ga bo pozneje morala vračati iz bodočih proračunov. To pomeni, da bomo dobili še nove davke, tudi če ta vlada ostane.

Grške volitve. V nedeljo so se vršile v Grčiji volitve v zbornico. Volitve so bile burne in marsikje krvave. Venezelo je dobil okoli dve tretjini mandatov. Njegov nasprotnik Pangalos je popolnoma propadel.

Dopolnilna volitev v parlamentu v Aberdeenu na Škotskem (Anglija). Pri teh volitvah so bile vlozene štiri kandidatne liste. Izvoljen je bil kandidat delavske stranke Wedgwood Benn, ki je dobil 10.600 glasov. Komunistični kandidat je dobil 2600 glasov, konservativci so dobili 4700 glasov, liberalci pa 2300. Komunisti so tudi v tem volilnem boju vodili boj samo proti delavski stranki in kljub temu je doživel konservativni vladni kandidat uničujoč poraz, ker je izgubil od zadnjih volitev 3800 glasov.

Albanci dobe kralja. Rimska poročila pravijo, da se bo albanska ustavotvorna skupščina sešla ali 25. avgusta ali pa 1. septembra, da izvoli sedanega predsednika republike Ahmed Zogu-a za kralja. Velesile niso ugovarjale, kakor poročilo s poudarkom naglašajo. Mi seveda tudi ne bomo ugovarjali, če si Albanci žele večje parade. Menimo, da vsa zadeva ne bo povzročala diplomatskih konfliktov.

Naša trgovinska bilanca je slaba. Deficit v prvem polletju med uvozom in izvozom znaša v prvi polovici letošnjega leta 1.135.303.175 Din. Tega primanjkljaja v bilanci tudi ne bo mogoče pokriti z jesenskimi izvozi, če se še tako poveča. Tako velik deficit je za našo državo katastrofalen. Deficit je vendarle posledica nesmotre gospodarske politike, ki ni storila vseh deset let niti enega odločilnejšega koraka, da bi dvignila produkcijo in investirala, ko je vendar dežela bogata na naravnih dobrinah. Slovenska ljudska stranka je sedaj že precej dolgo v vladi, a doslej se prav nič ne občuti nje gospodarski talent, s katerim si vedno spleta gloriole okoli svoje glave.

V zdravilišču »Termi« v Laškem razpisuje Pokojniški zavod za nameščenice v Ljubljani za dva svoja zavarovanca za mesec september za vsakega za pol meseca prosti mesti s prvovrstno preskrbo, in sicer s prosto sobo, vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez potnih stroškov. Kolka proste prošnje se vlagajo pri zavodu do dne 27. avgusta opoldne in morajo biti opremljene z uradnim spričevalom, da prosilec nima premoženja, in z zdravniškim potrdilom, da bolega za protinskimi ali revmatičnimi obolenjem lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem

zdravljenju potrebno, da je od 15 dnevnega zdravljenja pričakovati zboljšanje in da prosilec lahko potuje brez spremstva. Prosilec mora navesti, koliko družinskih članov živi z njim v skupnem gospodarstvu in koliko imajo dohodkov.

Razvoj časa je prinesel seboj tudi to dobro, da za pranje danes ni treba uporabljati nič drugega nego »Radion«. Tehnične visoke šole so ga preiskavale in ugotovile, da je »Radion« popolnoma neškodljiv za pranje in da je zadosti, ako se pol ure perilo kuha v raztopljenem »Radionu«, pa je isto popolnoma čisto.

Zatajili so jih.

Zadnjič smo v »Del. Politiki« prinesli imena dekalistov-stavkokazov v Kamniku. »Enotnosti« to ni bilo dovolj, pravi, da so to samo štirje. Da, gospodje pri »Enotnosti«, mi smo povedali imena glavnih vaših kolovodij v Kamniku, onih malih, ki samo zraven kolovratijo, na tiste ne polagamo nikake važnosti. Tudi imena tistih stavkokazov, ki so prišli od neodvisnih strokovnih organizacij iz Kruševca, Zagreba in Kragujevca, nismo objavili, ker smo že vnaprej vedeli, da jih boste zatajili.

Navedli smo imena Vaših najagilnejših, za katere vsak vrabec na strehi ve, da so se vedno ponosno trkali na prsa, češ, mi smo komu-ništa.

Ali tudi te ste zatajili, kakor ste zatajili vseh 59 komunističnih poslancev leta 1920, ko jih je buržuazija vrgla iz belgrajskega parlamenta. Tudi takrat ste pisali, da to niso bili komunisti. Kdo pa je potem komunist? Naročnik »Enotnosti« ni dekalist, 59 vaših poslancev niso bili komunisti. Francek z Jesenic, ker je dobival premijo, tudi ni dekalist. Agent za francoske kolonije tudi ni bil komunist. Kdo pa je potem še v Sloveniji dekalist? S tem, ko smo Vam našli vse in vse te ste že zatajili, da niso komunisti, ste priznali, da v Sloveniji ni več komunistov in dekalistov.

Taka je torej zgodovina slovenskih komunistov. Zatajili so po vrsti vse, svoje poslance, svoje vodnike, svoje agitatorje, svoje somišljenike.

Iz guštanjske občinske politike.

»Ubožcem streho in dostojno stanovanje!« To je bilo geslo naše rdeče liste pri zadnjih občinskih volitvah, pri katerih so nam socialistično misleči delavci in kmetje izkazali svoje zaupanje s tem, da so nas poverili z upravo občine. Zvesti svojemu programu smo letos nadaljevali svoje delo s tem, da postavimo lepo-novo ubožnico in stanovanjsko hišo obenem. Pa ste videli, kako je završalo med črnimi »špicli«, ki so pustili ubožce prebivati v polpodrti hiši, iz katere bi jih ne izselili prej, predno bi se jim strop nad glavo ne podrli. Ker pa je agitacija proti zidanju ubožnice silno ne-popularna, so se črnuhi poslužili ostudnih laži; med drugim so raznašali vesti, da se bo v novo hišo vselil naš župan s. Juh in še nekaj njegovih privržencev itd. Kdo ve kaj vse so pisali na oblastni odbor in na Vel. župana, ker nas je kmalu potem posetil revizor oblastnega odbora, sam g. dr. Veble, finančnik, sedaj na študijskem potovanju v Parizu, ki si je tudi ogledoval novo iz tal vraslo hišo, katere bo v nekaj tednih že lahko sprejela stanovalce pod svoj krov. Občinski ubožci bodo stanovali v pritličju v štirih velikih zračnih in solnčnih sobah, kamor se bodo preselili iz dosedanje podrtije. Enajst ubožcev bo prebivalo v stanovanjih, za katere jih bodo lahko zavidali ubožci iz klerikalnih občin, kjer županuje krščanska ljubezen do bližnjega. Poleg tega pa bodo še štiri stanovanja za privatne stranke na razpolago. Proti posojilu v znesku 398.000 Din za to stavbo je v seji obč. odbora glasoval samo klerikalec Konečnik; ime tega moža si bo treba zapomniti.

Revizija obč. poslovanja. Menda na pritisk trških klerikalcev, ki skoro gotovo z vlogami bombardirajo oblastni odbor, je slednji izvršil revizijo obč. poslovanja. Revizor pa je našel vse v najlepšem redu, kar bo naše črnuhe zopet silno jezilo.

nekaj obvladana od močnih mrkih gradov, ki še danes pričajo o nekdanjem suženjstvu. Vseposvoda lepa polja, vzoren red. Sadno drevje se šibi pod težo dozorevajočega sadja. Povsod vidimo tovarne.

Ob 14.40 smo v Grazu. Na dolgem peronu nas pričakuje masa ljudi. Oddelek »Schutzbunda« vzdržuje red. Četa »Rdečih sokolčev« (»Rote Falken«) nam ponuja svoje usluge. Zunaj pred kolodvorom na obširnem trgu glavni pri glavi. Ozračje se trese pod gromovitimi:

»Freundschaft! Freundschaft!«

Iz mase se prerivajo posamezniki, da pozdravijo svoje osebne prijatelje, svoje sorodnike, s katerimi se že celo vrsto let niso videli. Stiskajo si roke: brat bratu in sestra, oče hčeri, mati sinu, zet tastu; izgleda kot da je ves Graz z Mariborom v sorodstvu. Ljudje se poljubljajo, otirajo solzne oči in se smeji. Ginjeni, srečni.

Srčnih in duhovnih vezí ne pretrga nobena državna meja.

Pred kolodvorom je bila improvizirana govorniška tribuna, obdana od zastav. Pred njo je zavzel prostor pevsko društvo »Südbahnbund« kot naš gostitelj, na levo graška železničarska godba, na desno godba graške kolesarske zveze.

Naša godba je intonirala »Internacionalo« in morje glav se je odkrilo. »Südbahnbund« nam je zapel pozdrav, ki so ga

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Kako se pod klerikalno vlado ščitijo kapitalisti na škodo občine in ostalih davkoplačevalcev. Jeklarna grofa Turna, ki je lansko leto postala delniška družba, v kateri upravni svet sedi tudi predsednik oblastnega odbora dr. Leskovar, je poprej plačevala 84.000 Din obč. doklad po pogl. II. Vse silnega vpliva, ki ga imajo naši klerikalci v beograjski vladi, se je sprejel zakon, ki zavaruje delniške družbe pred občinskimi dokladi in sicer se jeklarna znižajo občinske doklade od 84.000 na piši in beri 28.000 Din. Sedaj pa recite ljudje, za koga skrbje klerikalni mogotci, kadar so v vladi? Ali jim boste sedaj še verjeli, da skrbje za ljudske interese? Lastnikom delniške družbe, ki režejo kupone in morda niti ne vedo, kje tovarna prav za prav stoji, so klerikalci podarili v enem letu nič manj ko 56.000 Din na škodo siromašnih občanov. Kajti občina bo morala svojim nalogam zadostiti in ker ne bo mogla tega brez davkov in doklad, bo morala to, kar so klerikalci podarili bogatim delničarjem, prevaliti na rame tudi tistih klerikalnih volilcev, kateri so pri zadnjih volitvah volili klerikalne vo-

ditelje, ker so le-ti obljubili, da bodo davke znižali. Davke so znižali bogatašem, ne pa kmetom, obrtnikom in delavcem. Upamo, da bo guštanjski slučaj odprl oči vsem zasleplencem, ki so dosedaj še verjeli klerikalnim obljubam in nasedali njihovim vabam. Pomnite: pet in šestdeset tisoč dinarjev so klerikalni voditelji podarili bogatašem in prav toliko več boste vi, siromaki, sedaj morali plačati. Socialisti na občini so hoteli ščititi revne prebivalce, klerikalci pa tega ne puste in ker so močnejši, ščitijo bogataše. Dalje prihodnjič.

Maribor.

Naše tržne razmere.

Mariborski občinski svet se je že desetokrat bavil s tržnimi vprašanji in je tu in tam nekaj sklenil. Toda magistrat trdovratno ter z neverjetno doslednostjo ignorira vse sklepe občinskega sveta, vsled česar vlada strašen nered na trgu. Saj se niti tisti stari ter za današnje razmere itak še nezadostni predpisi ne upoštevajo, kaj še,

hoze, ki je poslala v beograjsko skupščino 68 delavskih zastopnikov, je sledilo bridko razočaranje, ko je v letu 1920 reakcija z brezobzirnostjo zlomila rdečo nevarnost in del poslancev vrgla v ječo. In prišla so leta, ko v skupščini ni bilo niti enega delavskega zastopnika. V sedanji skupščini imamo vsaj enega in tega je poslal ravno Maribor. (Vihar odobravanja.) V težkih razmerah se borimo, nimamo tistih demokratskih pravic, kakor jih uživajo v Avstriji, ali kljub temu ne klonemo, ker vemo, da nam bijejo tam preko meje topla sosedna srca, ki so nam učitelj in moralna opora v internacionalni skupnosti. (Dolgo ploskanje in vzklikanje.)

Po govorih se je formal po ulicah veličasten sprevod z zastavami in godbami, flankiran od Schutzbunda, pred novo krasno palačo Delavske zbornice, poleg katere se nahaja strankin dom s tiskarno »Arbeiterwille«. Tu nas je raz balkona Delavske zbornice pozdravil njen predsednik s. Hans Muhič, ki je izrazil zlasti toplo dobrodošlico edinemu socialističnemu poslancu skupščine, s. Petejanu, katerega je množica navdušeno aklamirala.

Od tu se je nadaljeval sprevod po prometni Annenstrasse v Juliensäle, kjer se je vršil zvečer koncert.

(Dalje prihodnjič.)

Izlet v Graz.

Parola mariborskih delavskih kulturnih društev v zadnjih 14 dnevih se je glasila: v Graz! Že lansko leto je graško pevsko društvo »Südbahnbund«, povabil mariborske pevce na obisk, a šele sedaj smo se mogli odzvati. So sitnosti: letanja na polico, na Veliko županstvo, na notranje ministrstvo. Vseposvoda zapreke, pomisleki, mogoče celo veleizdaja. Smešno! Končno vendarle. Toda brez zastav, brez krojev. No, nam je vseeno.

Zbralo se nas je nad 500. Godba železničarskih delavcev in uslužbencev s svojim kapelnikom Schönherrjem, del. pevsko društvo »Frohsinn«, mešani zbor mariborske »Svobode« in veliko število ostalih delavcev, mnogi z družinami. Vse razigrano, v vselem pričakovanju, ko smo v soboto ob 13. uri odrinili proti Sent Ilju v najlepšem vremenu.

V Špilju so nas pozdravili ondodni železničarji s prvimi klici: »Freundschaft!« Cel dolgi vlak odzdravlja unisono:

»Freundschaft!« Svoboda si je prisvojila že slovenski: »Družnost!«

Stali smo v Špilju pol ure. Z revizijo nas ni nihče nadlegoval; saj pa bi bila tudi nemogoča pri tolikem številu potnikov in brezpredmetna. Nismo šli tihotapit.

Sledile so postaje: Ehrenhausen, Leibnitz, Wildau itd.; ljubka mesteca in trgi;

da bi se kaj modernega uvedlo. Pa vzmimo konkretno: Mnogokrat se je že n. pr. sklepalo ter sklenilo, da ne smejo branjeve blaga od kmetov v ranih urah kupovati, da bi imelo ljudstvo priliko si blago nakupiti iz prve roke, to je od kmeta samega in ne od posredovalca. Toda ta sklep se ne respektira, ampak se trpi, da branjeve kupujejo kar in kadar hočejo.

To niso fraze, ampak čista resnica. Na trgu se sicer nahajajo tržni organi, ki vedo, kaj je njih naloge. Ti organi so že nešteto krat prekupčevalce naznanili, toda magistrat vrže vse take ovadbe dosledno v koš in prekupčevalci se tržnim organom smejejo v brk; saj imajo visoko protekcijo na magistratu. Kmetu je namreč vse eno, kdo kupi njegove pridelke in še raje vidi, da jih kupi branjeve, ki jih kupi skupaj in če kmet prej proda robo, prej gre domov. Na magistratu pa vedri in oblači tista stranka, ki ima večje interese na deželi, to so klerikalci, ki jim je deveta briga za mestno prebivalstvo; oni zastopajo v prvi vrsti svoje in potem nekoliko tudi kmetijske interese, nikakor pa interesov mestnega prebivalstva. Zato zatisejo obe očesi pa puste, da gre tržni promet, kakor bolje konvenira njihovim volilnim kuntam. Pa ne samo preprodavanje in zgodnje pokupovanje živil. So še druga vprašanja, okoli katerih hodijo klerikalci kot maček okoli vroče kaše. Iz čisto prometnih ozirov bi se moral Glavni trg preurediti. Jasno je, da bi se moralo branjeve ločiti in znesti vsaj na novi Glavni trg, kar je bilo že sklenjeno. Tudi mesarji ne smejo na vse večne čase ostati tam sredi ceste, ampak se jih mora iz higijenskih ter prometnih ozirov drugam prestaviti. Vse to so važna vprašanja. Tudi vprašanje cen mesa in kruha je važno, a naši klerikalni župani si ne belijo z njimi glave.

Protestno zborovanje privatnih namesčencev se vrši v sredo, 22. avgusta 1928 v Mariboru v hotelu »Pri Zamorcu« ob pol 8. uri. Na dnevnem redu je protest proti novi uredbi velikega župana mariborskega o odpiranju in zapiranju podjetij, ki pomenja bistveno podaljšanje delovnega časa in s tem povečanje brezposelnosti in znižanje plač. Upati je, da bodo privatni namesčenci solidarno protestirali proti tej skrajno reakcionarni kapitalistični uredbi.

Ruška cesta se popravlja in je popolnoma v redu, da se mestna občina ozre enkrat tudi na to mestno

četrt. Če pa se že nekaj popravlja, naj se popravlja temeljito. Iz dvo-rišča hiše pri »Zlati hruški« se izceja skozi zid na Ruško cesto umazana izlivalna voda in gnojnica, kjer se cedi potem poleg hodnika do najbližjega kanala na oglu hiše. Sedaj se je za to gnojnico napravil poseben jarek. Če se je že to delalo, bi se bilo lahko ta jarek poglobilo pod zemljo in izpeljalo v komaj 6 m oddaljen kanal, da bi ta gnojnica ne žalila oči in ne razširjala smrada!

Valvazorjeva ulica je že 10 let med Smoletovo in Novo ulico za vsak prehod z voznimi zaprti in tudi pešci se morajo tiskati ob plotu ali skakati preko kupov gramoza in kamenja, ki zapira ulico in je že vse preraščeno s travo in grmičjem. Prebivalci Tvorniške in Rajčeve ulice prosijo, da se Valvazorjeva ulica na tem mestu uredi.

Celje.

V vednost onim, ki se jih tiče. Ker je bilo tako v mestu kakor tudi v okolici mnogo naročnikov v zaostanku s plačevanjem naročnine, smo uvedli, tako v mestu kakor v okolici pobiranje naročnine po inkasanti. Tozadevno obiskujejo inkasanti od 1. do 15. vsakega meseca vse naročnike. Namesto, da bi naročniki šli inkasantom na roke in jim itak nevaležno delo, ki ga opravljajo brezplačno, olajšajo, so se pripetili nešteti vse graje vredni slučajji. Tako se na primer nekateri naročniki namesto, da bi svojo zaostalo naročnino vsaj v obrokli poravnali, pred inkasantom skrijejo. Drugi ga zopet kot nadležnega prav po rovtarsko nahrulijo, tretji se zopet izgovarjajo, da lista niso dobivali ali naročili, vključ temu, da je dokazano, da so ga stalno od pismonoše prevzeli, namesto, da bi ga vrnili itd. Ker se vsi taki slučajji nedopustni in otežkočajo redno poslovanje uprave, smo sklenili, da pošljemo do vseh teh naročnikov še enkrat naše inkasante in v slučaju, da se tudi sedaj ne odzovejo svojim dolžnostim, da jih bomo za zaostalo naročnino javno pozvali na plačilo in jih tako javno držali v evidenci kot neredne naročnike oz. plačnike. Seznam takih nerednih naročnikov bomo objavili vsak mesec in sicer tako dolgo, dokler ne bo dotični naročnik redno odplačeval vsaj zaostale naročnine. Nadejajoč, da nam ne bo treba seči po tem skrajnem orožju, prič-

kujemo, da se vsi neredno plačajoči naročniki našemu sedanjemu pozivu zanesljivo odzovejo, sicer se jim zgodi, da bo njih ime bleščalo okrog 1. prih. meseca v omenjenem seznamu. — Podružnica »Delavske politike« v Celju.

Napravite konec prenatrpanim voznjakom avtomobilistov in motociklistov! Pasanti na Aleksandrovi cesti, Prešernovi ulici, Kralja Petra cesti in na Glavnem trgu so vedno v nevarnosti, da se naenkrat znajdejo pod avtomobilom ali motociklom. Posebno nevarno je križišče, ki ga tvorijo navedene ulice in trg, kjer je promet največji. Ni dolgo tega, ko je avtomobilist na tem mestu zavozil v izložbo Krickove trgovine ter se je bilo le naključju zahvaliti, da ni bilo človeških žrtev. V četrtek okoli 6. ure zvečer je n. pr. neki avtotakser vozil skozi Aleksandrovo cesto in Prešernovo ulico z blazno brzino najmanj 40 kilometrov in se je zopet slučajno zahvaliti, da se ni zgodila nesreča. Prešernova ulica je na mestu v bližini Stermeckijeve trgovine široka kmaj pet metrov in ker je posebno ob isti uri promet največji, je naravnost škandal, da smejo avtomobilisti tako naglo voziti. Pasanti, ki so se tokrat izognili nesreči, so dotičnega avtomobilista prijavili policiji, katero pozivamo, da napravi v tem oziru red ter pošlje dotične avtomobiliste za nekaj časa na »dirke« v zapor, da se bodo naučili imeti pred pasanti in njih življenjem nekoliko več respekt in obzira!

Seja občinskega odbora okolica Celje se bo vršila v nedeljo, dne 27. t. m. ob 8. uri v sejni dvorani občinske hiše na Bregu. Seja je javna in vsakomur dostopna.

Letalski dan je v nedeljo tudi v Celju minil brez nesreče. Zapustil je le mnogo razočaranja in veliko kritike. Deloma u-mestne in upravičene, ki naj bo prirediteljem v pouk. Stara je že prislovica, da tam, kjer je mnogo grmenja, je malo deža. In tako je do danes bilo pri vseh enakih letalskih prireditvah. Reklame je bilo veliko in bombastične ter je obetala gore, nudila pa ni nič tretjino tega, kar se je pričakovalo. Par poletov, malo pokanja in mnogo dolgočasje, to je bilo vse. Jamo, da bodo slične prireditve vendar enkrat izučili ljudstvo, da ne bo vedno slepo drvelo za bombozno reklamo, za katero tiči samo obetanje in ena velika ničla. Ljudstvo bi bolje storilo, da denar, ki ga vrže za take prireditve, uporabi ali podari ustagovam, katerih cilj je socialna in kulturna povzdiga revnega ljudstva. Nimamo nič proti temu, če si par nadebudnih dečkov želi nabaviti igračko (avijon Celje), kakor jih imajo druga mesta, samo priporočili bi pa, da si take igračke nabavijo iz svojih sredstev, ne pa, da sredstev iščejo od širokih plasti naroda potom nenmestnega obetanja in jako slabo organiziranih prireditev.

Studenci pri Mariboru.

V soboto, dne 1. septembra ob 7. uri zvečer se vrši v gostilni Mehenič članski shod politične organizacije SSJ. Sodrugi in sodružice, kakor tudi somišljeniki in prijatelji organizacije se iljudno vabijo, da se shoda v obilnem številu udeležijo. Govornik iz Maribora.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324
Prodajalne v Stomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

JOSIP MLINARIČ

priporočam svojo bogato zalogo galanterije, specerije, hišnih in kuhinjskih potrebščin.

Maribor, Glavni trg št. 17.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Creppe de Chine

in foulard svile od 58 Din naprej kakor tudi vsakovrstne druge svile v bogati zalogi po najnižjih cenah pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.

Enkratna ponudba.

Vsako, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlovec, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

PRALNO SREDSTVO

V KATEREM LAHKO PUSTITE VAŠE PERILO BREZ ŠKODE PO VEČ TEDNOV LEŽATI.

To je pralno sredstvo, ki ne kvari perila, ki ne vsebuje nobenih jedkih snovi: Benzit-Nadmilo. To pralno sredstvo, ki varuje perilo, ima največjo čistilno moč, razkroja celo ostanke najmastnejših madežev v perilu, proti katerim ostanejo brez učinka druga pralna sredstva, mila in celo belila, ki samo na videz odstranijo nesnago. — V bodoče perite perilo samo z Benzit-Nadmilom. Razveselilo Vas bo snežno belo perilo, oprano z Benzit-Nadmilom! Vporabljajte za namakanje TRI, ker s tem prištedite na milu.

1 Z A V O J 5 D I N A R J E V

Benzit Nadmilo
z dvojnimi učinkoma

Twornice Zlatorog, Maribor

